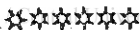

Nro. 36.

**A' FELS. CSASZAR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indult Bétsből Kedden Május 4-dik napján 1813-dik
esztendőben.

Austriai Birodalom.

Béts, Apr. 21. — ÖF. a' Tsászár és Király méltóztatott Generálfőstrásamester *Andrássy Jánost*, a' *Mária Thérésia'* Rendinek vitézzét, a' Status mellett egy falka esztendeig híven és különös megkülömböztetéssel viselt Hadiszolgálatjára nézve, mindennémü törvényes Maradékival együtt, Magyar Bári Rangba, a' rang' díjjának elengedésével, kegyelmesen felemelni: — nem külömben a' Warasdi Sz. György Regiment' Kapitányát *Hallavanya Györgyöt*, 35 esztendei hasznos Hadiszolgálatjára tekintvén, mindennémü törvényes Maradékival együtt, Rangdíjjfizetés nélkül, Magyar Nemessé tenni.

— Bétsben a' kenyér jóformán megölsődött
Május 1-ső napján.

Frantzia Birodalom.

Az elébbi M. Kurírban félbeszakasztott Levél' bérekesztése, mellyet *Bassanoi* Hertzeg', Bárb *Krusemark* Burkus Követnek felelelőül írt: —

Burk. Ország — azt mondja — visszaakarla szerezni az Eleinek az örökségét. De, alkalmasint azt lehetne tőlle kérdeni, mikor vesztéséről szól, mellyet a' maga' tsalárd politikája akasztott a' nyakába — valyon nints-é neki tulajdon keresménye is, mellyet a' méió serpenyőbe teunők; valyon ezen keresmények között nintsen-é olyan is, mellyet a' maga' hitetlen politikájának köszönhet? — Slesiát, köszönnye annak, hogy Prága' kőfalai közzé szorúlt egy-frantzia Hadsereget elhagyott: Németországban szerzett minden bírtokát pedig annak, hogy a' Német Birodalom' törvényeit 's hasznát megrontotta. — Azt mondja hogy olyan békességre szeretne jutni, a' mely állandó fundamentomon fekszik. De, hogy tartson az ember számot tartós békességre egy olyan Hatalommal, a' mely magát büntelennek vallja, ha a' magára vállalt kötelességeket a' történet' változandósága szerént megtöri? — Jobb szeret Öfge a' Tsászár egy nyilvánságos ellenséget, mint egy olyan barátot, a' ki minden órán kész Öfgét a' sárban hagyni.

Nem akarom ezeket a' Jegyzéseket tovább folytatni, hanem tsak azt kérdem, — mit kellett volna egy Status megvilágosodott emberének, a' ki a' hazáját szereti, ha az a' Burkus környűállításainak a' kormányát megmarkolta volna, azon naptól, a' mellyen a' frantzia zenebona kiűtött, tenni, ha az egy egészséges és jótermé-

szeti Politika szerént akarta volna magát viselni?
 — Háborúba vezette volna - é az Burk. Országot
 1702 ben; melynek kétséges kimenetelét hatalmasabb Nemzetekre hagyhatott volna? De ha
 belé vezette volna is; tanátsolta volna - é azt,
 hogy a' zenebona' lecsilapításáig a' fegyvert le-
 tegye? — De ha már egyszer tsakugyan eltökél-
 lette magában, hogy a' Köztársaságot megesmeri;
 nem ragaszkodott volna - é a' maga' alkot-
 mányához, nem járt volna - é, az után,
 hogy abból magának hasznot húzzon, 's a'
 hajlandóságot, mellyel Frantzia Ország egy oly-
 lyan Hertzeghez, a' ki azon Országhoz való
 szeretetéből a' maga' idejebeli balvélekedéseken
 uralkodoi tud., viseltetik, a' maga' hasznára
 fordítsa? Egy olyan ember, Burkus Ország'
 béháó fontosságát Ejszakon, szövetségek által
 fundalta volna meg; a' Fridrik' Magánországlo-
 mánya (monárchiája) megörössítettet volna,
 és Burkus Ország' szerentséjét belőlről, tekintet
 az Idegeneknél, Fr. Ország' szoros szövetségén
 építette volna. — 1799-ben, nem hagyta volna
 ellenségünk' múlandó szerentséje által, a' ma-
 ga' szemé' szőrit kiszedetni: — 1805-ben, a'
 politikára 's méltóságára tekintve, kimosta vol-
 na a' kezét abból a' szövetségből, a' melyre An-
 glia, Muszka és Austria Országok egymásnak
 ígéretet tettek, hogy Burkus Országot kényszerít-
 sék. — De ha már egyszer, az előre nem látott
 környülállások által, tsakugyan elragadtatván,
 a' Fridrik' sírján hitét letette volna; nem törte
 volna azt meg az Austerlitz-i Ütközet után; ha-
 nem, ha már egyszer szédítő maga' meghatáro-
 zását nyakára vette; kétségkívül annak az egy-

gyetlenegy betsületes útnak tartott volna, mely szerént frigyes pajtásának, a' ki szerentséltenségeket szenvedett, hív segedelme maradt volna.

1812-ben, ha gondolta volna hogy el lehet felejtetni azt, hogy Muszka Ország Tilsitbenmindent Burk. Orsz. javára tsinált, valamit tsak a' környűállás megengedett, 's a' Fr. Országgal kötött frigyet megpetséttelte volna; híven megtartotta volna fogadását. Váratlan történelemben talált volna módot, hogy Burk. Orsz. szép szakmányt (rolle) viselljen, 's tsalhatatlan gondolkodásokat hozott volna napfényre, melyről annak illendő idejében betsülettel emlékezhetett volna. Ez az egyenes magaviselet tiszteletet szerzett volna Burk. Orzágnak, még az ellenségeinél is, és nem megútáltatására, hanem valóságos hasznára szolgált volna: mert York Gen. nem lett volna áruló, 's a' Muszkák nem jöttek volna által a' Niemenen; Bülow Gen. sem lett volna áruló, 's a' Muszkák nem mentek volna által az oderán, 's nem tették volna ki magokat annak a' romlásnak, a' mely őket fenyegeti; Fr. Orsz. végtére, mely érzette azt hogy ő közte és Muszka Ország között szükséges egy közészer Hatalom, megtalálta volna ezt a' hív Burk. Országban, és a' maga' alkotmány' hasznáért, 's a' világ' békességéért és nyúgodolmáért, melyek ezen alkotmánynak egyedűlvaló tárgyai, örömost erősítgetett volna meg egy olyan Hatalmat, melynek próbát kiállott egyenes lelke volna.

Most, Báró Úr! mit kell Burk. Orzágnak mit teni? Simmit sem követettel Európáért, semmit a' maga' régi frigyesséiért, semmit sem

fog a' bekességért lendíteni. Egy Hatalom, melynek a' Kötései tsak feltételeken fekszenek, nem lehet hasznos Közbenjáró, nem lehet kezes semmiben, tsak kötődásoknak a' tárgya, elégtelen sorompó.

Az Isten' úja nyilvánláltzó a' múlt tél' magaforgatásában; a' gondviselés szülte azt a' tsalárd barátok' felfedezésére, 's a' hív barátok' kijegyzésére; adott Az ŐFgének elég hatalmat egyiknek ditsősséges győzödelme', másíknak büntetése' megerőssítésére.

Midőn az Úrral való közömet keresztül vágám, Báró Úr! örülök azon véghetetlenül, hogy ŐFgének az Úr' magaviseletével való meglegezését, miólta az Úr ezen Udvarnál tartózkodik, az Úrnak értésére adhatom. Sajnálja az Urat ŐFge. mint katonát és betsúletes embert, hogy az Úr egy ilyen fajta kinyilatkoztatást aláírni kéntelen vólt,

Szerentsémnek tartom az Úrnak a' kívánt passust által küldeni.

Bassànoi Hertzeg.

Apr. 18-adikán — a' Monitőr szerént — udvarlott az Igazgató-Tsászárnénak ŐFgének, a' Diplomatica Tag, — a' Nagytisztviselő Hertzegek, Ministerek, Nagytisztek, Nagysasosok, Tiszteletdámák, 's ŐFge mellett szolgáló féjfiúi és asszonyi Udvarlók' karikájában. Oda vezette azt az udvarló Tagot egy Tzeremoniamester és ennek egy segedelme; bévezette pedig a' Nagytzeremoniamester Őexja.

Rajnai Szövetség.

Nürnberg, Apr. 24. — A' Würtzburgi Nagyhertzeg ide érkezett tegnap, 's ma elindúlt Prága felé, a' hova szándékozik.

Frankfurt, Apr. 21. — Az éjszaki környékről, de kivált' *Kassel*ből igen sokútazó takarodik ide hogy a' hartz' mezejétől távolabb lehesenek.

Frantzia tudósítások jelentik *Sprackensehl*ből *Apr. 19.* — *Morin* Gen. négy Tsapattal, 4 ágyúval, 800 Lovassal *Calle* felé ment, és minden erővel, 900 Kozákkal elegyest ment oda bé, kik a' várost *Dörnberg* Gen. alatt elfoglalva tartották. A' 2-odik és 4-edik reg.beli Lántsások hatalmas bátorsággal különböztették meg magukat; 12 Kozátot, kik között kettő Tiszt, az útnán megöltek, egy Kozátot és 10 lovat elfogtak; 50-t megsebesítettek. Az ellenség meggyújtotta az *Aller*' (vize) hídját, a' város közepén, de a' 5-adik idegen reg.beli egy Tsapat azt azonnal helyre építvén, egészen kikergette az ellenséget a' városból.

Sebastiani Gen. is, a' ki 6 Tsapattal és 1400 lovassal *Uelzennek* indúlt, kikergetett 600 Kozákot *Grosz-Oesingen*ből, 's itt lest állott. Ma reggel útnak indúlt *Sprackensehlig*, a' hol 1500 Lovas ellenség vólt. Ennek is neki vágott hevenyében 's elkergette, és kergette, 5 Kozákot elfogott, 11-et megölt, jó számmal megsebesített. *Zollhausig* nyomták azokat az előrállók. — Azomban meghallja hogy *Wittingen*ben 600 Kozák vólna, 3 ágyúval, 's arra indúlt, hogy *Magdeburg* és *Braunschweig* 's *Helmsüdt* közit az ellenségtől megtisztítsa. — Az a'lebe' (víz) balján ügyelgő Kozákokat 4000-re 's 8 ágyúra teszik, kik a' *Dörnberg*, *Benkendorff*, *Tetzborn* és *Czernitscheff* seregeiből valók: az utolsó még ma itt vólt maga is. — Ezen pillan-

tatban mondja egy paraszt ember hogy *Ueltzen*-nél 3000 Kozák gyűlt össze tegnap; és hogy 6 szekér sebesset látott hogy oda vittek.

— *Brémenben*, azt mondják a' *Berlini* lelelek *Apr.* 17-edikéről, két Tagját az Országlo-mánybiztosságnak, és még 23 embert agyon lövtek: a' *Fereli* Városbíró (Maire) pedig, *Ben-tink-Rhoon* Grófot lántzon vitték *Weselbe*; több embert is tettek áristomba.

Kassel, *Apr.* 20. — Hat szökevényt, a' *Fel-srtak* közzül, a' kik legvétkesebbek voltak, agyon lőttek.

Halle (Hála), *Apr.* 15. — A' hónap 8-adi-kán, nagy számu mindenféle fegyverbeli sereg takarodott ide a' *Winzingerode*' és *Blücher*' Had-seregtagjából.

Würzburg, *Apr.* 23. — A' hónap' 20-adi-kán hoztak ide Muszka és Burkus foglyokat a' szász-határon esett tsatákból.

Szászországban, így szól a' Közönséges Ujj-sagl., nagy nyomorúság van a' teménytelen hu-zavona (requisitio) miatt, mellyet az itt járó nagy Hadsereg okoz.

Olaszország.

A' *Majlandi* Hivatallevél azt mondja hogy *Revignoi Sponza* András Hajós, kit a' maga' gazdag terhü hajójával együtt egy *Rabló* elfo-gott, fogságban ült a' *rabló*' főhajóján, 's egy-szer, mikor az *Anglus* Kapitány egynehány em-berét a' szárazra küldötte, a' fogoly okkalmód-dal fegyvert adott a' pajtásai kezébe, neki ro-hant a' *Rabló* Kapitánnak, és 4 ellenséget meg-ölvén, 's egynehányat a' tengerbe hányván, ura lett a' hajónak, valamint a' mellette menő maga'.

hajójának, 's pompával evezettbe' Anconába, Mártz. 6. odikán.

Lengyelország.

Warsó, Mart. 6. — A' Frantzlengyel seregekkel való mindenféle közösködés úgy meg van tiltva a' Burkus Jobbágyságnak, hogy a' ki azt megtöri, 3 óra alatt agyon lövik.

Anglusország.

London, Apr. 5. — A' Frantzia Tengeri Rablók bátorsággal és szorgalmasan mutogatják magokat a' Tsatornán (canalison, azaz, Frantzia és Anglus Ország közt fekvő keskeny tengeren). — Hogy *Sidney Smith* Úr vissza jönné a' közép tengerről Anglusországba, hogy egy fontos vezérséget vegyen magára. — Az Amérikába küldendő erő kész *Plymouthban*, tsak az Ország'omány' parantsolattját várja az elvitorlálásra.

London. — Az Országgyűlésben ez a' kérdés fordúlván elő: — valyon szándékjok-e a' Ministereknek, Spanyolországban a' Muszkák-segedelmeknek hasznát venni? — *Castlereagh* Lord (olv. Késztlirí Lard) semmit sem felelt reá.

Apr. 1. napján, *Hamilton* Lord arra nógattja a' gyűlést hogy vizsgálná meg a' *Weymuthi* országgyűlésválasztást, hogy a' *Cumberlándi* Hertzeget (a' Király egyik fiát) számadásra lehessen húzni azért, hogy magát ebbe a' választásba beleegyeztette. Egynehány Tag azt felelte, hogy a' Hertzeg nem úgy elegyítette magát abba, mint Országnagy (pair), hanem mint a' *Pulteney* familia tótora. Melyre voksolván, a' *Hamilton*' nógatása, 105 voksal 48 ellen, megvetetett.

Közönségesen azt állítják itt, hogy a' Nyúgotindiai gazdag szigetet *Guadeloupet* a' Svéd Királynak ajándékozták.

Háborúi dolgok.

Attenburg, apr. 17. — Burk. Gen. *Blücher* előadja hívatatosan a' *Thüringenben* előre nyomított Lovasgenerálaljjali *Hellwig* Májor' igen böltsen végre hajtott vitézségét *Langensalzban*, a' hol, az ő szaguldói szerént 1700 gyalog és 300 lovas ellenség lett volna, 6 ágyúval. *Hellwig* kapja, 18 óraföldet utaz tsupán csak a' maga Svadronnyával, 's 2 óraker éjjel, mikor már az ellenség útnak készüléfében vólt, megtámodja azt, megveri, elveszen 5 ágyút, egynehány Hadszükségszekeret (munitios szek.), 20 lovat, 's egy tsomó foglyot. — Ugyanazon Lovasgenerál aljjából, Kapitány *Schwanonfeld*, a' *Lipsjai Levelek* szerént, elfogta *Gothában* a' fr. Követsecretariust minden Irásokkal, és 10 legényből álló őltalmával együtt.

Lipsjai Újságl. apr. 21. — *Howaisky* Gen. egy reg. Doni Kozákkal megvert *Oeversdorf*nál a' *Nordhauseni* útnan egy *Westfáliai Könnyülovasgárda* regimentet, elfogott 3 Tisztet, 102 közlegényt. — *Blücher* Májor, a' *Slésiai Huszáregiment'* Feje, elvett *Gothában* jó számú ágyút, Hadszükségszekeret, és fegyvert. — A' *Weimari* Vadászsapat felalkudta magát *Eisenachban*. — *Gerába* bément a' *Rurkus* apr. 6-odikán. — *Eislebenben* apr. 9-edikén fordúltakmeg az első Kozákok, kik *Kasselnek* tartottak.

Berlini hírek. — *Hamburgban* már van anglus Követ. — Ezen a' környéken nagy számú katonákat szednek 's tanítanak. — A' *Lauenburgi*

Katonaság már 1000, melyet gyaníthatóképpen Anglia sódol. — Az *Esstorf* húsárjai nagyon szaporodnak. — Egy Keménylövő sereg mind hannoverai Vadászokból és Erdőtisztekből formáltatott, melyet Gr. *Kielmannsege* vezérel. — A *Censtochau* Felalkudás 16 tizkely, és a' volt Városlalom fogoly.

Mainz, Apr. 24. — Ma mentel innen Napoleon Császár ÖF. a' Hadsereghez.

— Az utolsó tudósítások szerint, a' francia Hadsereg' fekvése, Apr. 20-adikán e' volt: — A' *Vieckiröly* az előbbi tanyáján, a' bal szárnyát az *Elbéne*, a' *Saale* (vize) befolyásánál; a' jobbat a' *Harz* (nevü) Vidékhek támasztva. A' *Moskwa* Hertzeg (*Ney* Marsal) állott *Erfurt*-ban; a' *Ragusai* Hertzeg (*Marmont* Mars.) *Gothánál*; az *Istriai* Hertzeg (*Bessieres* Mars.) *Eisenachnál*; Gr. *Bertrand* Gen. *Koburgnál*; *Souham* Gen. *Weimárban*, a' honnan egy Svadron francia és egy Svadron Badáni Húsárokkal, 300 Burkus Húsárt, apr. 19-edikén kikérgeteti.

— A' Szászhatárról írt, tudósítások szerint, Apr. 23-adikáról, — megtartotta a' Muszkaburkus Főhadsereg a' maga' helyét a' *Saale* jobbján, a' vízzel csaknem mindenütt párhúzososan (paralele). Bal szárnyát vezérli *Milloradöwitsch* Gen. A' Kellőközép, *Blücher* Gen. alatt, volt *Altenburgban*. A' jobb szárnya, Gr. *Wittgenstein* Gen. alatt, *Dölitschben*. A' sugorgatott Hadsereg közelgetett ahhoz az első línéához.

— A' *Westphaliai* Monitör szerint igen kemény halálhozó Parantsolat hirdettetettki *Kasselben*, Apr. 10 edikén a' Szökevény katonák, minden más olyanak eránt is, a' kik akar

pénzel, akar részegítő italokkal, vagy más akarmimódon katonaszöktetésbe beékeverednek, és a' kik akarmi kigondolható módon láttatnak kárt szerezni a' Hadseregnek. A' ki pedig a' tsalárd verbunkost kiadja, 600 frankot kap; a' mellett hogy, ha maga is Szökevény volna, kegyelembe vétetődik.

A' *Breslauer Ujjságl.* után, Apr. 26-odikáról, odá érkezett magános tudósítások szerint, előadja a' *Bétsi Beobachter* azt, a' mi apr. 13-adián, 14-edikén és 15-ödikén, a' két elleuségi Hadsereg között, *Ascherleben*, *Quenstedt* és *Wallbeck* körül esett. Ez a' dolog esett a' *Vicekirály* alatt, 15-adikon Muszka Obester *Prendel* lel és Lovas Kapitány *Tschetschinsky* e'. A' Vicekirály 17,000 ed magával nyomult előre: kinek elébe ment az említett Kapitány a' *Bugi* 1-ső Kozákregementel: de látván hogy az ellenség nagy erővel, szaguldó csoportok nélkül nyomul előre, és a' kozákokra mindjárt ágyúz; vissza vonúttak a' Kozákok *Leimbach*' környékére, 's ezzel a' Vicekirály *Wallbeck*nek ment. Három órakor visszament a' Vicekirály a' maga' élébbi állására, 's utánna a' Kozákok, és elfogtak a' sereg' farkából 23 embert.

Apr. 14-edikén újra kezdte *Latour-Maubourg* Osztálygen. 10,000 emberrel és 8 ágyúval ezt a' megtámadást; *Quenstedt*nel még lovasmegtámadást is akart próbálni (így fejeziki előadását a' híradó), de a' lett a' vége, hogy a' *Latour-Maubourg*' Kapitánnya *Saget*, 's meg 1 Kapitány és 21 közlegény fogságra esiek, és 50 az ütközési helyén elesett, a' sebeseken kívül. Erre, a' frantzia pattantyúsok előre nyomúttak *Leimbachig*; estve pedig vissza mentek, valamint tegnap, a' régi állásokra. Apr. 15-dikén előáll *Latour-Maubourg* egész erővel (in massa). *Lat-*

ván hogy a' Kozákok nem akarnak hátrálni, gránatot és martizongó golyóbisokat (zártátsokat) hanyat közibe. A' frantzia Lovasság állott ezekből 7-edik, 8-adik Húsár, 1-ső, 2 odik Lantsis, és még 4 elegyes dragonyos és vasas regimentből. A' frantziák most is vissza mentek régi állásokra *Ascherslebenbe*. A' Kozákok utánna, és elfogtak ismét 17-et. Ezen a' 3 napon 1 Tiszt, 2 Uredniks, 9 közlegények, és 13 lovok *sebesítettettség* a' Muszákáknak.

Berlin, Apr. 24. — Gr. *Wittgenstein*' Fő tanyájáról az a' hivatalos tudósítás érkezett, hogy a' Frantziák az *albe* és *weser*' között fekvő egész túrséget oda hagyták, 's a' *weser* hidját elégették. *Tettenborn Cellénél*, *Dörnberg* túl *Lüneburgon*, *Czernischeff Braunschweig* felé áll.

Hamburgi Corresp. apr. 20. — A' hansei Számtalan (legio) már 3000 kész gyalagból és egynehány Lovas csoportból áll, és már meg lehetőszen tudják magokat forgatni. — Tsalhatatlan tudósítások szerint, 1 mérföldnyire nyomult *Benkendorf Bremenhez*, és úttjában többet fogott el 50-nél, kik között 4 Tiszt van. — Megérkezett Hamburgba *Stewart* (olv. *Stuárt*) ánglus Gen. mint *Burkushoz* rendelt ánglus Követ. Megérkezett a' Hamburgban maradandó Követ is, *Cockburn* (olv. *Kakbarn*).

Berlini Ujjságl. Hamburgból, Apr. 18. — A' frantzia, sereg meg ma *Bremenben* áll, az előrállója *Hoyan*, *Theneverben* és *Bergseiden Benkendorf* (muszka) Gen. pedig *Kothenburgban*, az előrállója *Thenever*, *Verden* és *Lilienthal* mellett. *Davoust* Marsalnak kezen van *Hannover*. — Az éjszaki nemfrantzia Hadsereget szembeünlő sokaságra akarják vinni. Angliából 15 ezer fegyver érkezett Hamburgba. Tíz ezer hannoverai Néprohanas (*Landsurm*), és 5 ezer hamburgi Nemzetgárda állki a' rendes katonaságon kívül. — *Cuxhafenben* ismét kiszállott 450 Anglus.